

Драгана Грујић
 Универзитет у Београду
 Филолошки факултет – Катедра
 за библиотекарство и информатику

UDK 017.1:[027.6:271.222
 (497.11)-523.6(049.32)

КАТАЛОГ ПОКЛОН БИБЛИОТЕКЕ ДИМИТРИЈА ЂАМИЛОВИЋА

(Нешић, Ирина. *Поклон библиотеке Димитрија Ђамиловића у манастиру Крушедол: каталог*. Ириг: Српска читаоница, 2019)

Књижна, посебно стара и ретка књига, и рукописна грађа Манастира Крушедол били су током векова чест предмет интересовања, о чему сведоче текстови *Неколико надписа из манастира Крушедола и Споре књиге у православној епархијалној цркви села Крушедола* објављени у *Бачкој вили* под уредништвом Милоша Поповића, као и библиографски пописи старих и ретких књига Павла Шафарика, *Спомен древности фрушкогорски манастира Димитрија Кресићкића* из 1840, *Опис рукописа манастира Крушедола* који је сачинио Сава Петковић 1914. године...

Библиотечки фондови манастира, упркос залагању појединаца, до данас су остали у сенци, посебно у поређењу са фондовима других библиотека. Зато је вредан пажње пројекат *Каталог библиотеке фрушкогорских манастира* у оквиру којег је августа 2015. започето стручно уређивање библиотеке Манастира Крушедол. Део ове манастирске библиотеке чине и публикације које је Димитрије Ђамиловић, учитељ из Вучитрна, током година слао из Америке манастиру, а које је куповао скоро пола века. Овај поклон, према речима Весне Петровић, уз фонд старе и ретке књиге представља највреднији део крушедолске библиотеке. Као резултат истраживања, пописивања и описа библиотеке Димитрија Ђамиловића настао је каталог ауторке Ирине Нешић који обухвата 877 јединица (875 књига и два наслова часописа, међу којима 18 публикација недостаје), разврстаних према каталожком броју. Ако имамо на уму историјска дешавања током векова уназад и све недаће са којима су се све врсте библиотека суочавале, састављање једног оваквог каталога наилази на тешкоће вероватно не-

познате народима чија историја није била тако бурна. Ту лежи и одговор зашто нема више биографских података о самом легатору, као и књигама које недостају.

Библиографија је кроз историју често називана каталогом, те и ова публикација потврђује да је танка линија између ова два појма. Уз уводне напомене и обајашњену методологију рада ауторка је детаљно анализирила и савесно пописала фонд поштујући и доследно примењујући међународне стандарде за библиографски опис. Каталог је урађен прегледно, језиком и писмом дела, *de visu*, односно увидом у сваку публикацију. Највише је публикација на енглеском, затим на српском, немачком, француском, латинском, грчком и старојерменском језику. Драгоценост је и што дела поседују *ex libris* који књигу чини раритетном и јединственом, те је то уједно и потврда да је Ђамиловић био познавалац и љубитељ књига и да је настојао да обележавањем власништва вредне примерке из богате колекције сачува. У појединим књигама налазе се сачуване наруцбенице које потврђују да је књиге куповао више од пола века у Њујорку, Лондону, Паризу... Поједине публикације садрже исечке или прекуцане текстове из Њујорк тајмса, посвете, потпис аутора дела или напомену да постоје фототипска издања. Штета је што у анотацијама нису детаљније забележене специфиности, попут најчешћег записа самог легатора: „Манастиру Крушедол за помен мојим драгим родитељима Теофилу и Симони”.

Стручност ауторке огледа се у наведеним класификацијама по УДК систему које су дате за сваку јединицу. На овај начин отвара се простор за даљу анализу фонда, али и за изучавање живота и интересовања легатора – поштоваоца Обреновића, љубитеља историје, али надасве српске књиге било на страном или српском језику. Публикацију прати научна апаратура – детаљно и зналачки урађени *Именски* и *Предметни рејсџар* који својом информативношћу проширују релације које нису видљиве из саме класификације и уједно представљају полазишта за даља проучавања.

Израда каталога је захтеван посао и подразумева много рада и стрпљења. Ауторку управо карактеришу све особине доброг каталогизатора – истраживачка акрибичност, темељност, тачност и доследност. Својим обликом, суштином и наменом каталог следи потребу да крајњем кориснику (истраживачима, историчарима, професорима, студентима...) омогући увид у овај фонд и на тај начин приближи, представи и сачува део српског културног наслеђа.

У тексту *Почейшак описанија српски манасџира* Вук Караџић истиче: „Паметноме и управо ученом човеку не треба доказивати како би такво описаније ови драгоценостјени остатака наше старине и једини чуvara и стубова

нашега закона и досадашњег књижества било важно и полезно не само за нас Србље, него и за остале све народе славенске. Енглези и Французи, и Нијемци и сами Руси, и данашњи дан иду по Грчкој и по Талијанској и троше небројено благо тражећи оваке остатке стари Грка и Латина, а ми још не знамо ни у својој кући шта имамо!” Зато на овај начин пописана грађа представља значајан прилог не само српској библиографији, већ и културној историји српског народа, јер је то одличан начин да се заштити, сачува и промовише књижна грађа. Овакав преглед употпуњује слику о Манастиру Крушедолу као знаменитом културном центру.

Имајући на уму речи чувеног библиографа Георгија Магарашевића да *народ који сам себе не зајуштиа, не бива зајуштен*, овај каталог може бити подстрек и путоказ за даља изучавања и заштиту личних фондова и манастирских библиотека.